

جې كېنځانه سې

عدد: ۱۷

لطائف

محرری: ش. سامی

معارف نظارت جلیه سنک رخصتیه طبع اولتمشدر

استانبول

(مهزان) مطبعه سې - باب عالی جاده سنده نومرو ۷

۱۳۰۰

صاحب کتبخانه : مهران

افادۀ مرام

« جب کتبخانہ سی » نك شو بر قاچ جرنندہ عمومہ
عرض ایدہ حکم حکمت آمیز و عبرت انگیز لطیفہ لر
حقنندہ سویلیہ ییلہ جگمی ینہ « جب کتبخانہ سی » نك بر
قاچ جرنندہ چیقمش اولان « امثال » نام اثر عاجزانہ مک
مقدمہ سندہ سویلش اولدیغمدن، بورادہ آنجق بونک
اثرمد کورلہ بردرجه به قدر مناسبت و مر یوطیتی اولدیغنی
بیانلہ اکتفا ایلرم .

ش . سامی

لطائف

۱

بريسنه احبابندن برينك اولديكنى سويلشالر؛
«يالاندر، ديمش، چونكه بن كنديسندن هر هفته
مكتوب آيورم، اوله برشى اوله ايدى، بكا يازه جقدى.»

۲

وولترك «بكر» اسمنده كى ائريله هلوئوسك
«فكر» عنوانلى كتابنك نشرى فرانسه حكومتى طرف-
فندن منع اولنهرق، بو كتابلرك بولنديغى يرده ضبط
اولنمىچون اياالتره يازلديغى صرهده، والينك برى :
«بزم اياالتهنه فكر بولنور، نه بكر» ديه جواب يازمش .

۳

فرانسه قراللىرىندن برنجى فرانسوانك مضاحبلرندن
(تريبوله)، زادكاندن بريله اكلنمش اولديغىندن، مرقوم
تريبوليه يولده راست كلهرك، «سنى طياق آلتنده او-

لدیره جکم « دیمش . تریسوله قراله کیدوب؛ اشتکا
ایتدکده، قرال : « سنی اولدیر بچک آدمی بر ساعت
صکره آصدیررم ! » دینجه، تریسوله : « بنی اولدیر مردن
بر ساعت اول آصدیرسه کر، اولمازمی ؟ » دیمش .

۴

فرانسزک بری ایکی قاری تزوج ایتش اولدیغندن،
اعدام ایدیله جکدی؛ بریسی بوخبری ایشیتدکده :
« حکومت اهمال ایتش؛ برنجی قاری بی تزوج ایتدیکی
وقت، طوتوب آصمش اوله ایدی، فناغک اوکی آلمش
اولوردی » دیمش .

۵

ایکی احباب محبتلرندن بحث ایتدکلری صرده،
بریسی : « بن سندن اول اولورسه م، جنازه مه کله-
جکیمسک؟ » دیه صورمش؛ اوته کی : « مع الممنونیه »
دیمش

۶

بریسنگ ارتی (عاریتی - صنعی) بر کوزی وار-
دی؛ یانه جنی وقت چیقاروب، بریره قومق ایچون،

خدمتچیسنه ویرر؛ خدمتچی، آلدقن صکره، کیتیوب
بکلر؛ حریف نه بکلدیکنی صورنجه « او برینی ویر-
میه جکمپسکز؟ » دیر .

۷

بر قادین ائوابنی بر درجه ده صیرمه و آلتین تلرله
ایشلمش، که اغرانندن کوچ یورپوردی . بریسی مر-
قومه یه خطاباً : « بو ائوابنی هانکی قیوجی یه یابدیر-
دیگر؟ » دیمش .

۸

اصنافدن بری بر غزته اداره خانه سنه کیدوب :
« بنم قاریم اولدی، غزته کزک حوادث صرهنه یازکر »
دیر، محرر افیدیلر بو تکلیفی استهنز ایله رد ایدهرک :
« آی اوغل، بز یالکز بیوک آدملردن بریسی اولورسه،
یازارز؛ اصناف قادیترینک اولدیکنی یازمق مراد ایتسهک،
غزته مز و فیاب استاتستیقنه دوزر » دیرلر سه ده، حریف
قائمیرق، نهایت بو حوادثی اجرته غزته یه درج ایتدیر-
مکه قرار ویرر . مدیر افندی او وقت بو حوادثی درج
ایتمکه رضا ویرر سه ده، بونک قاریسنک اولدیکنی نشر

ایتدیرمکدن مرادی نه اولدیغنی مراق ایتدیرک، صو-
رار؛ حریف: «غزته لرده هر نه کوررسهم، یالان
چیقور؛ بو حوادثده یازلدقندن صکره، مطلقا یالان
چیقه جغندن، کیدوب قاریمی اومده صاغ بوله جغنده
شبهه یوقدر» دیر.

۹

ادبادن بری قایقوله کیتکده ایکن، حکیمانه بعض
مطالعات حقنده کندی کندینه سولنیوردی. قا-
یقی: «کیکله قونیشیورسک؟» دینجه، «ولتر ورو-
سوايله قونیشیورم» جوانی ویرمش. قایقندن چیقارکن،
بر آدم اجرتی ورنجه، قاییقی: «یوق سزاوچ کشی
ایدیکز، بن آرقداش لارکزی طانیسام، سنکله بازارلق
ایتدم. ولتر وروسونک پاره سنی ده سن ویره جکسک»
دیه رک، اوچ کشی ایچون اجرت ویرمکه مجبور ایتمش.

۱۰

زنکیمک بری اوله جکنی آکلایه رق، مائک تقسیمی
حقنیده براقدیغنی وصیتنامه ده الک امکدار اولان بر
آدمنه بر شی یازمامش اولدیغنی، شاید اونوتمشدر دیه،

اخطار ایتوکلرنده: «او یکر می سنه دن بری خدمتمده بولندیغیچون، اوکا بر مئی ویرمهکه حاجت یوققدر» دیمش .

۱۱

قاردینالک بری پایانه بر تبریکنامه یازه جقدی . کاتبه دیمشکه: «سن بر دانه یاز، بن ده یازه یقه، ها- نیکیسی دها این اولورسه، اونی کوندریز». مکتوبلرک ایکیسی حاضر اولدوقده، قاردینال کاتبک کینی ترجیح ایدنجه، کاتب بر شی سویلکسزین، کیدوب، قار- دینالک وکیلخرجنی بوله رق: «بنم حسابی کور، کیده- حکم» دیمش؛ وکیلخرج سببنی صورنجه، «قاردینال حضرتاری بنم کندیسندن این یازدیغی آکلادیغی ایچون، بنم بوراده قالمقلم محالدر» دیمش .

۱۲

مداهنک بری خدمتمده بولندیغی قرالک ساعت قاچ اولدیغنی صورمسنه جواباً: «امرکزه متوققدر» تعبیرله جواب ویرمش .

۱۳

بریسی دایترندن ازعاج اولنه رق، فاملیاسنی ضرو-
رتده ترکه، کیجه قاچقده ایکن، بر خرسز اوکنسه
چیقوب: «یا کیسه کی وبر ویاخود عمر کی آله جعم» دیمسی
اوزرینه، حریف: کیسه م اوله ایدی، فاملیامی آج برا-
قوب، کیجه قاچازدم، عمری آلده، قورواهم» دینجه،
خرسز دیزرینه قپانه رق، و بیک فرانغی حاوی کیسه سنی
چیقاروب: «آمان! ایشته بنم کیسه م، عمره قصد اتمه»
دیه رک، کیسه پی ویردکن صکره، قوشه رق قاچش .

۱۴

اون دردنجی (لوی) متقریننسدن برینه : «فلان
برده بر قاچ سنه اول بریل دکرمنی وار ایدی ؛ خا-
طر کده می ؟» دیه صورمش؛ حریف : «اوت افندم،
دکرمن شمدی بطالدر، لکن یل حالا طنور یور»
جوانی و یرمش .

۱۵

پر پاپاس بر خسته نک یانته کیدوب، خاطرینی صور-
مش، خسته : «ک . . . طیبیک هتیلله ایچیم»

دینجه، پاپاس پروتستو قلیقلی بر تعریضله :
 « یوق، بن ل ... عزیزه دعا ایتدمده، اونک همتی سا-
 یه سنده صحت بولدیکز. » دیمش؛ خسته : «هر نه ایسه،
 صحت بو کون بنم المده بولنور بر مالدر؛ کیم کلوب
 اثمانی ایسترسه، اونک سایه سنده ای اولمش اوله جغم»
 دیمش .

۱۶

بر صرافک قاریسی خسته اولوب، طیب بر توز
 ویرمش، و صرافه کونده بر لیرا آغرلغنده توزدن ویر-
 مسنی توصیه ایتمش، ایرتسی کون قادینک اولدیکنی
 خبر آلمغله، صرافک اوینه کیدوب، صرافه : «نه یاپدک؟
 توزی یاکلیشمی و یردک؟» دینجه، صراف : «خیر،
 دیدیککز کبی یاپدم، آنجق یاتمده لیرا بولمدیغی اچون
 لیرا برینه ترازیه بش بیاض مجیدیه ایله فرقی اولان
 باقیری قودم، که اوده بر لیرا دینکدر» دیمش .

۱۷

بر یسی، آیک طوتلدیغنی سیر ایتک اوزره، قاریسیمله
 برابر رصدخانهیه کیده جکدی؛ قاریسی سوسنی ایدنجه.

یه قدر وقت کچر؛ قوجه سی: «چایق اول، وقت کچمور» دینجه، قادین: «ضرری یوق، رصدخانه مدبری دوستردر؛ یکیدن یایدیرتیر، سیر ایدرز» دیر.

۱۸

بررسی بر بیکر صاتین آلهجقدی؛ فیأتک یاریسی پشین و یرمک، و یاریسی بورچی اولق اوزره، صاحبیله مقاوله ایدر. بر وقت کچدکدن صکره، بیکیری صاتان آدم کیدوب بورج قالان یاره بی ایستدکده، حریف: «آی اوغل! مقاوله مز یاریسی بورجم اولق دکلیدی؟ شمدی بن او یاره بی و یرسه م، او وقت بورجم قالماش اولور» دیر.

۱۹

روسیه محررلندن بری حیوانلرک حسیاته دائر بر کتاب یازمشیدی. بو کتاب فرانسز جهیه ترجمه او- لندقدن صکره، وولتره صورمشلر، که نصل شیدر؛ «محرری بک عالم بر آدمدر، دیمش، فقط همشهر یلرینک حسیاته بک واقف اوله مامشدر».

۲۰

بر خسیس، تیاترویه کیرمک اوزره، اجبانندن بریله
 بیلت آلدیغی صرهده، پاره‌ی ویرمش ایسه‌ده، بیلجی
 فرقنده اولیه‌رق، بیلتی ویردکن صکره، پاره‌ی ایستر؛
 خسیس: «ویردم آ» دیر؛ بیلجی: «کورمدم، لکن اینا
 نیورم» دینجه، خسیسک آرقداشی: «بن ایسه ویر-
 دیکنی کوردم، لکن ایناه میورم» دیر.

۲۱

غاسقونبالینک بری، اثوابی بیرتیق و قیافتی غایت
 پزمرده اولدیغی حالده، بر سسوقاغک کوشه‌سنده طو-
 روب، دینلیوردی. بر آدم اورادن کچوب، مر قومه
 بر بیکرمیلک ویره‌رک، اون ساتیم اعاده ایتسنی تکلیف
 ایدر؛ غاسقونبالی بر وقت جیلرینی آراشدیردقندن
 صکره: «اثواب دیکیشدیردیکم صره‌ده، کیسه‌ی او بر
 یانتالونمده اونوتمشم» دیر.

۲۲

بر یسی اجبانندن بولنان بر طیبیله قونیشدیغی
 صره‌ده، قاریسنک وفاسزلغندن شکایت ایدر؛ طیبی

بروقت دیکله دکدن صکره : « قورقا، بوخسته لق پک مهلاک دکلدنر؛ بیکده آنجق ایکی اوچ کشی اولور؛ اکثریسی پک چوق سنه لر یاشار» دیر.

۲۳

برقیز اولندکدن برقاچ کون صکره، پدینه کیده. رک، قوجه سندن بر طوقات یدیکندن شکایت ایدر؛ باباسی : « اوقیزمه بر طوقات اوردسه، بنده قاریسنه اورورم » دیرک، اوده قیزه برطوقات آتار.

۲۴

انکله حکما سندن (باقون) دیرکه: تاهلاک وقتی کچمز، چونکه انسان هر وقت برزوجهیه محتاجدر؛ کنجلیکنده، زوجه سی معشوقه سی اولور؛ اختیار- لغنده، حالداشی اولور؛ عته کتیردکدن صکره ده، دا- دیسی اولور.

ایرلانده حکما سندن (اسویقت) ایسه بوفکرک علیهنده ایدی؛ اون آلتی یاشنده بولنان اوغنی او- لندیره جکی وقت؛ «براق، اوغلاک عقلانینده، اویله اولندیر.» دینره: «عقلانیرسه، هیچ اولنیرمی؟» دیردی.

۲۵

بر شاعر کندی کنډینه دوشونهرک شعر اویدو-
 ر یوردی؛ بر قوال ده یانته اوتورمش، اوزون اوزون
 حکایه ل سـویلیوردی . نهایت قوال شاعرک زهنی
 مشغول اولدیغنی کوره رک: «عفو ایدرسکر، احتمال که
 بر تفکرکز وارده مانع اولیورم» دینجه، شاعر:
 «خیر، خیر! اصلا مانع اولیورسکر؛ دوام ایده بیلیر-
 سکر.» دیر.

۲۶

قرانسه قرالردن بر ینک تیاتروسنده بر آقریس
 حظ ایتمدیکی بر آقتورله او یونه چیقیق ایستدیکندن،
 قرال مر قومهنک بر آی حبس ایلمسنی امر ایتمش .
 آقریس توقیفنه مأور اولان ضابطه: «قرال مالمه،
 ملکمه، حیاتمه یله تعرض ایده بیلیر؛ ساده ناموسمه
 طوفانه ماز» دینجه، ضابط: «اوت، مادموآزل، مشهور
 مثلدر: اولیان شیدن قرال یله آله ماز» دیمش .

۲۷

پارسیده قادینلر کندیلرینه مخصوص بر جمعیت

عليه تأسيس ايتكه قرار و پرمشله. برنجي اجتماعلرنده جمعيتك رئيسي اوله جق قادينك اعضادن مسن، وكا. تبه اوله جق قادينك دخي هپسندن كنج اولسني شرط اتخاذا ايندكلرندن، هيچ بريسي رياستي قبول ايتيوب، جلهسي، حتى اغز زنده ديش قالماش اولانلري بيله، كاتب اولاق ايستشله.

۲۸

برآدمك فكر و عقلي مبالغه ايله مدح ايدبورلردى؛ حاضر بولنان برقادين: «اوت، اوآدمك فكر و عقلي چوق اولسه ياقيشير؛ چونكه هيچ صرف ايتيور» ديمش.

۲۹

فرانسهده بر مأمور، كسبه بشقه بر واسطه سي اولمديغي حالده، بك آز وقت ظرفنده بك چوق ثروت پيدا اينديكندن، ارتكابى آكلاشيله رق، عزل اولدوقده: «دولت بنى قووديعنه ابي ايتيور؛ چونكه كندى ايشمي كورديكم كي، دولتك ايشنى ده كوره ييليردم» ديمش!

۳۰

بر مشیر بریره عسکره سوق ایدیوردی؛ معیتده
بولنان میرالایلرک بری مشیردن سفرلرینک سببنی صور-
دقده، مشیرک: «بو سفرک سببنی سر طومغه مأمورم؛
لکن کیسه یه سویلر سه کز، سزه سویلیه یم» دیمسی
اوزرینه، میرالای: «سویلیه ییلیری یم؟ ناموسلی برضا
بط آمرینک کندیسنه امنیت ایدوب سویلیدیکی بر
سری نصل سویلر؟» دینجه، مشیر: «ناموسلی برضا-
بطک قبول ایتدیکی شیئی ناموسلی بر مشیر قبول
ایدیری؟» دیهرک، سرینی کتم اتمش.

۳۱

مر اجه جینک بری بر آدمه بر سنه مدتله
اوچیوز لیرا اقراض ایدر؛ آنجق، فاحش فائضنی دخی
رأس الماله ادخال ایتدیکندن، سندی آلتیوز لیرا ایچون
یازار، مدیون کیتدکن صکره، داینک قاریسی زو-
جنه دیرکه: «قوجهم، سنده هیچ انصاف یوقش!
یالکز برسنه ایچون!....» مر اجه جی: او یله ایسه
چاغر، کلسین، دیر؛ اوچیوز لیرا ده ابراقسین، سندی
ایکی سینه ایچون یایه یم.»

۳۲

اختیار بر آدم کنج بر قیز، ایله عقد ازدواج ایدر؛
 آرهدن بر قاچ آی کچد کدن صکره، اختیار خسته نوب،
 زوجه سنی یانته دعوتله: «یلیم که سز، کنج اولدیغکز-
 دن، بن اولد کدن صکره بشقه سنه واره جقسکز؛ فقط
 رجا ایدرم فلان آدمه وارمه، چونکه بن اوندن حظ
 ایتیم» دیمسی اوزرینه، زوجه سنی جواباً: «اونی خاطر-
 کزدن چیقار کز؛ چونکه بن داتا فلان آدمه سوز
 ویردم» دیر.

۳۳

بررسی احبابندن برینه دیرکه:
 — بر رجام وار؛ لکن اولماز دیمیه جکسکز.
 — بنمده سزه بر رجام وار؛ قبول ایدرمیسکز؟
 — نه در؟
 — ایده جککز رجادن واز کچمه کزی رجا ایده-
 جکم؛ چونکه رجا کزی قبول ایده میه جکم.
 — بنم رجا ایده جک. شیتک نه اولدیغنی بیله دن
 نیچون رد ایدیورسکز؟

— چونکه رجا ایده جککز شی بکا مضردر؛
مفید اولسه، رجا ایتمز سکز؛ امر یاخود تبشیر ایدر سکز»
دیر.

۳۴

فرانسهده مأمورک برینه برنشان و یرلدکده،
دها بیوکی آرزو ایتدیکیچون، ممنون اولدیغنی آمری
کوروب: «ممنون اولدکی؟» دینجه، «ممنون اوله جق
نه وار؟ بر پارچه شریت...» دیمسی اوزرینه، آمری:
«او بر پارچه جک شریت تکمیل خدمت لری اورته.
یلیر، قورقا» دیمش.

۳۵

وولتر یوز سننه اول فرانسه نك شورای معارفی
حقنده: «بر جمعیتدر، که ایچنده زادکانلر، بیوک ما.
مورلر، بیوک یاپاسلر، زنکینلر، صیرمه لی اثواب کینلر
وحتی ار باب معارفدن آدملر دخی بولنور» دیمش.

۳۶

بریسی بر مجلسده بر شی روایت ایدوردی. دیگر
بریسی بوروایتک صحیح اولدیغنی سویلش ایسهده،

بر یکی صحتی التزام ایتدیکندن، معترض «بحث ایدر-
میسک؟» دینجه، راوی «یوق، بحث ایتیم، اما یمین
ایدرم» دیمش .

۳۷

قرون وسطاده اوروپاده زادکان ودره بکلرینک
کندیلرینه مخصوص آرمه‌لری وار ایدی . بر فرانسز
دره بکنک آرمه‌سی بر اوکوز قفاسی رسمندن عبارت
اولدیغی حالده، بر اسپانیولک دخی بو آرمه‌یی اختصاص
ایتمش اولدیغی کوره‌رک، اسپانیولی دووللویه دعوت
ایتمش . اسپانیول دوللو محلنه واصل اولدقده، ابتدا
دوللویه سبب نه اولدیغی صوروب، فرانسزک : « بنم
آرمه‌می تقلید ایتمسک » دیمسینه، اسپانیول : « سزک
آرمه‌کن نه در؟ » دیه صورهرق، « اوکوز قفاسی » جوا-
بنی آنجه، « بنم کی اینک قفاسیدر » دیمش . فرانسز
بونک اوزرینه اعتدار ایدهرک، دووللودن واز کچمش-

۳۸

تریسه وحسن اخلاقجه مشهور اولان مادام
(لونکه‌ویل) ی، قرالک قادیسلرینه اخلاق وتریه‌جه